

Nieuwsbrief

Jeugdzorg

Staatssecretaris Clémence Ross:

“In geen geval nu een stelselwijziging”

Met enige regelmaat waren ze de afgelopen maanden in de media te vinden: uitspraken met de strekking dat de gemeenten verantwoordelijk zouden moeten worden voor de jeugdzorg. De voorman van de operatie JONG riep het, een groepje gemeenten pleitte ervoor in een manifest en een enkele landelijke politicus zei het hen na. Reden genoeg om staatssecretaris Ross te vragen of zij ook vindt dat de rol van gemeenten in de Wet op de jeugdzorg zwaarder moet worden aangezet.

“Ik ben er geen voorstander van nu een stelselwijziging aan te zwengelen om de provinciale verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg over te hevelen naar de gemeenten”, antwoordt de staatssecretaris. “De Wet op de jeugdzorg is pas ruim een jaar geleden ingevoerd. De veranderingen die we in gang hebben gezet, moeten zich nog zetten in de praktijk. Bovendien is er dit najaar een eerste evaluatie van de wet. Daar moeten we niet op vooruitlopen. We kunnen onze energie beter steken in het verbeteren van het lokale jeugdbeleid, de provinciale jeugdzorg en de onderlinge afstemming daartussen.

Ross: “Niet vooruitlopen op evaluatie van de wet”

Een aantal gemeenten is intensief bezig met het versterken van het jeugdbeleid en de samenwerking tussen lokale instellingen en de jeugdzorg. Bijvoorbeeld in

(foto: Ed Oudenaarden/ANP)

de vorm van gezamenlijke centra voor jeugd en gezin of het doormandateren van jeugdzorgtaken naar gemeentelijke instellingen. Dat kan allemaal binnen het huidige wettelijk kader.”

Preventief jeugdbeleid nog niet op orde

“Maar lang niet alle gemeenten zijn al zover dat zij het preventieve jeugdbeleid op orde hebben. En daar begint het natuurlijk allemaal mee”, stelt Clémence Ross. “Op grond van de WMO (*Wet Maatschappelijke Ondersteuning*; red.) moeten gemeenten zorgen voor laagdrempelige advies- en ondersteuningsmogelijkheden voor ouders en kinderen, vroegtijdige probleemsignalering, effectieve hulpverlening en goede coördinatie van zorg op lokaal niveau. Met die instrumenten kunnen gemeenten veel problemen van ouders en kinderen tijdig afvangen en escalatie voorkomen. ▶

In dit nummer:

- Ross: “Wachttijden dit jaar wegwerken” 2
- Tweede congres Jeugdzorg in onderzoek 3
- Impuls opvoed- en gezinsondersteuning: de G4 4
- Versterking positie pleegouders 5
- Voortgangsbericht jeugdzorg 5
- Beter Beschermd: de stand van zaken 6
- Landelijke cliëntendag jeugdzorg 7

De Nieuwsbrief Jeugdzorg is een gezamenlijke publicatie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Justitie en de jeugdzorgbrigade.

Reacties en abonnementen:
e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

Het kabinet hecht veel waarde aan die 'eerste lijn' van het jeugd beleid en ondersteunt die ook zoveel mogelijk. We besteden bijvoorbeeld in enkele jaren tijd 35 miljoen euro aan de Impuls opvoeden en gezinsondersteuning en 10 miljoen euro extra aan versterking van de jeugdgezondheidszorg."

Betere onderlinge samenwerking

"Ook binnen de provinciale jeugdzorg is nog veel te verbeteren", erkent staatssecretaris Ross. "Met die lange wachttijden, bijvoorbeeld, moet het eind dit jaar nu echt eens afgelopen zijn. Maar ik verwacht niet dat het overhevelen van de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg

naar de gemeenten daar een oplossing voor biedt. Dit is niet het moment voor een stelselwijziging. Ik verwacht veel meer van een betere onderlinge samenwerking en afstemming binnen de huidige wettelijke kaders. De initiatieven op dit gebied volg ik op de voet. Laat die zich in de praktijk maar bewijzen." ■

"Huidige wachttijden voor jeugdzorg niet acceptabel"

Door de sterk toegenomen vraag naar jeugdzorg wachten inmiddels ruim 5.000 jongeren met een zorgindicatie langer dan negen weken op hulp. Staatssecretaris Ross zei onlangs tegen de Tweede Kamer deze situatie niet acceptabel te vinden. In haar brief van 20 maart jl. schrijft zij hoe zij wil bereiken dat dit probleem eind 2006 is opgelost.

Alle provincies en grootstedelijke regio's moeten op korte termijn bij het ministerie van VWS een plan van aanpak indienen, waarin zij aangeven hoe zij de wachttijden voor jeugdzorg voor het einde van 2006 gaan terugbrengen. Op 28 april wil de staatssecretaris hierover met alle provincies een overeenkomst sluiten.

Boter bij de vis

Een gebrek aan geld om de wachttijden aan te pakken hoeft het probleem niet te

zijn, blijkt uit de brief aan de Tweede Kamer. Het kabinet heeft al besloten voor dit doel in 2006 43 miljoen euro extra uit te trekken. Als een provincie goed kan onderbouwen dat er meer geld nodig is, komt dit er ook.

Geen wachttijd langer dan negen weken

De provincie zal daarbij wel moeten aangeven hoeveel extra kinderen met dat extra geld worden geholpen. Boter bij de vis, dus. Anderzijds krijgen provincies die geen extra prestaties leveren, ook geen extra geld.

Aanwijzing

Provincies die zich volgens de staatssecretaris onvoldoende inzetten om de wachttijden voor jeugdzorg terug te

dringen, kunnen in het uiterste geval een ministeriële aanwijzing krijgen. De provincie komt dan als het ware 'onder curatele' te staan. Maar, schrijft staatssecretaris Ross: 'Ik ga hier niet vanuit, omdat ik weet dat de provincies en de jeugdzorgsector ook weten hoe belangrijk het is dat de wachttijden met spoed worden teruggedrongen'. Zij wil de resultaten op de voet volgen. Daarom moeten de provincies ieder kwartaal een voortgangsrapportage bij haar indienen.

Jeugd-ggz

Uit de brief aan de Tweede Kamer blijkt verder dat Ross ook de wachttijden voor jongeren met psychische problemen (jeugd-ggz) wil terugdringen. GGZ-Nederland en Zorgverzekeraars Nederland maken daarvoor een plan van aanpak. ■

Onderzoeksprogramma Jeugd 2007-2012

VWS heeft ZonMw gevraagd een voorstel te maken voor een programma 'Jeugd' voor de periode 2007-2012. ZonMw doet dit op basis van deelstudies naar beschikbaar jeugdonderzoek, een inventarisatie van lopend onderzoek en raadpleging van het werkveld. Het programma moet kennis opleveren over de effectiviteit van jeugdinterventies. ZonMw financiert onderzoek in opdracht van onder meer het ministerie van VWS, maar voert zelf geen onderzoek uit. Meer informatie is te vinden op www.zonmw.nl/jeugd.

(foto: Bart Versteeg)

Tweede congres over effectiviteit jeugdzorg

Bij de tweede editie van het jaarlijkse congres Jeugdzorg in Onderzoek, op 27 januari jl. in Amsterdam, draaide het weer om de vraag: Wat werkt in de jeugdzorg? Aan belangstelling voor dit congres - een initiatief van het ministerie van VWS - was bepaald geen gebrek. De zaal was al weken tevoren 'uitverkocht'.

Het doel van dit jaarlijkse evenement is kennisuitwisseling over jeugdzorg, het afstemmen van (wetenschappelijk) onderzoek en het verzamelen van 'good practices'. Het programma van de editie 2006 bestond uit plenaire lezingen door twee wetenschappelijke onderzoekers en een aantal workshops en posterpresentaties over belangwekkende onderzoeken naar de effectiviteit van jeugdzorg.

Databank effectieve jeugdinterventies

Gemma Tielen, directeur Jeugdbeleid bij het ministerie van VWS, opende het congres namens staatssecretaris Ross en trad op als dagvoorzitter. Zij gaf tevens het officiële startschot voor de 'Databank effectieve jeugdinterventies'. Deze databank bevat uitgebreide beschrijvingen van ongeveer veertig interventies op het gebied van opvoedingsondersteuning, ontwikkelingsstimulering, preventie, jeugdgezondheidszorg, ambulante hulp, residentiële zorg en gezinsbehandeling. Uit de verzamelde gegevens blijkt welke behandelmethoden bij bepaalde zorg-

vragen 'veelbelovend' of 'effectief' zijn. Naar verwachting komen in de loop van dit jaar nog zestig tot honderd nieuwe beschrijvingen van interventies beschikbaar. De Databank effectieve jeugdinterventies is ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn.

Algemeen werkzame factoren

Inhoudelijk lag de nadruk bij dit congres op 'algemeen werkzame factoren', dat wil zeggen: ingrediënten van de hulp, die de kans op effect bij in principe iedere doelgroep of hulpvorm vergroten. De eerste inleider, Peter van der Laan - bijzonder hoogleraar Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Universiteit van Amsterdam en werkzaam bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving - lichtte het begrip algemeen werkzame factoren toe.

Keuze uit 29 workshops over effectiviteits- onderzoek

Voorbeelden hiervan zijn een goede motivatie van de cliënt, goede structurering van de interventie, voldoende professionaliteit van de behandelaar en uitvoering van de interventie in overeenstemming met de programmabeschrijving.

Relatie cliënt - hulpverlener

De tweede inleider, Barry Duncan - directeur van het Amerikaanse 'Institute for the study of Therapeutic Change' - benadrukte het belang van een goede werkrelatie tussen cliënt en hulpverlener. Hij stelde dat zelfs bij gebruikmaking van een effectieve methode, het succes van de interventie voor ruim zestig procent wordt bepaald door de professionaliteit van de hulpverlener en de interactie met de cliënt. Duncan relativeerde het nut van uitgebreide diagnostiek, die in de medische sector gebruikelijk is. Die leidt volgens hem in de hulpverlening niet tot betere resultaten.

Ontmoetingsplek

De dynamiek van het middagprogramma, waarin de deelnemers konden kiezen uit 29 verschillende workshops en 20 posterpresentaties over effectiviteitsonderzoek, maakte pas goed duidelijk hoezeer dit congres in korte tijd is uitgegroeid tot een ontmoetingsplek van onderzoekers, beleidsmakers en praktijkdeskundigen uit de jeugdzorg. Volgend jaar is de derde editie van het congres Jeugdzorg in Onderzoek. Het centrale thema is dan de professionaliteit van de hulpverlener. De congresbundel van Jeugdzorg in Onderzoek 2006 is te vinden op www.jeugdzorg.nl/inonderzoek. Toegang tot de Databank effectieve jeugdinterventies krijgt u via www.jeugdinterventies.nl ■

(foto: Bart Versteeg)

Grote steden leggen nadruk op gezinscoaching

De ministeries van VWS en Justitie stellen in de periode 2004-2007 in totaal 35 miljoen euro beschikbaar om een extra impuls te geven aan opvoed- en gezinsondersteuning op lokaal niveau. Dit budget is verdeeld over 51 gemeenten met relatief veel risicogezinnen en -jeugdigen. De vier grootste steden (G4) zijn het verst met de uitvoering. De overige 47 gemeenten zitten nog in de opstartfase.

De Impuls is bedoeld als ondersteuning bij het invullen van het lokaal preventieve jeugdbeleid: het beleid dat moet voorkomen dat opvoed- en opgroei problemen ontstaan of - als ze er al zijn - ouders en jeugdigen boven het hoofd groeien. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het preventieve jeugdbeleid. Zo staat het in de Wet op de jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning. In de Impuls ligt de nadruk op drie van de vijf functies van het preventieve jeugdbeleid, te weten:

- systematische en vroegtijdige signalering van risicogezinnen en -jeugdigen;
- het bieden - en zo nodig opdringen - van hulp door middel van effectieve of veelbelovende programma's ('evidence based' werken);
- coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Evaluatie en begeleiding

De ervaringen met de Impuls zullen medebepalend zijn voor het landelijke beleid op het gebied van opvoed- en gezinsondersteuning vanaf 2008. Het bureau BMC voert daarom tijdens het project een evaluatie-onderzoek uit. De deelnemende gemeenten leren van elkaar door middel van intercollegiale kennisuitwisseling en toetsing. De G4 doen dit laatste onder begeleiding van Rein Zunderdorp, directeur van Zunderdorp Beleidsadvies & Management uit Den Haag.

G4: coördinatie van zorg

"In de vier grote steden beginnen de Impulsactiviteiten inmiddels goed op gang te komen", vertelt Rein Zunderdorp. "Alle vier de steden geven in dit stadium prioriteit aan de coördinatie van zorg aan

multiprobleemgezinnen door middel van gezinscoaches. Deels waren ze daar al mee bezig, maar nu kunnen ze er meer in investeren. Verder steken ze veel energie in het verbeteren van de probleem-signalering, onder andere door de invoering van het elektronisch kinddossier en de verwijsindex. Ik verwacht dat in de loop van de Impulsperiode de preventieve kant meer op de voorgrond zal komen staan, bijvoorbeeld door het versterken van zorgnetwerken in het onderwijs."

Vraag naar gezinscoaching groeit snel

Wat zijn de eerste ervaringen van de G4 met het intensiveren van gezinscoaching? Rein Zunderdorp: "Amsterdam heeft in totaal achttien coaches aangesteld, Rotterdam veertien en Den Haag acht. Deze coördinatie taak is belegd bij de GGD (*gemeentelijke gezondheidsdienst; red.*), omdat die op dit gebied toch al actief was. In Utrecht wordt het uitbesteed aan een instelling voor maatschappelijk werk. Het aantal aangemelde gezinnen groeit snel, vooral in Amsterdam. In 2004 ging het in Amsterdam nog om 600 aan-

Aantal aanmeldingen voor gezinscoaching groeit snel

gemelde gezinnen op jaarbasis, maar inmiddels ligt het gemiddelde op honderd per maand. De meeste aanmeldingen komen van consultatiebureaus, ouder- en kindcentra en de politie. Maar ook de kinderopvang en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling leveren signalen op."

Intercollegiale contacten

Hoe verloopt de intercollegiale kennisuitwisseling en toetsing bij de G4? Rein Zunderdorp: "De stedelijke coördinatoren plegen regelmatig overleg met elkaar en organiseren wederzijdse werkbezoeken. Dit bij elkaar in de keuken kijken vinden ze nuttig, maar van echte intercollegiale toetsing is het tot nu toe niet gekomen. Daarvoor waren in 2005 nog te weinig

Rein Zunderdorp: "Van elkaar leren door onderlinge vergelijking van de resultaten van hulpverleningsprogramma's."

tastbare resultaten voor handen. De steden verwachten dat ze de komende tijd vooral van elkaar kunnen leren door het vergelijken van de resultaten van hulpverleningsprogramma's. Hierbij maken we gebruik van wetenschappelijke gegevens over de effectiviteit van interventiemethoden. Bij het versterken van de bestuurlijke regie over het jeugdbeleid denken de grote steden minder aan elkaar te hebben, omdat de invulling daarvan sterk afhankelijk is van specifieke lokale omstandigheden. Toch kan ook daar het uitwisselen van ervaringen nuttig zijn. We zullen zien hoe dit in de praktijk uitpakt", aldus Zunderdorp. "De G4 hebben nog bijna twee jaar te gaan."

Meer informatie over de Impuls vindt u op www.opvoedingsondersteuning.info. Daarnaast organiseert de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in samenwerking met het ministerie van VWS een ondersteuningstraject voor gemeenten bij de invulling van het preventieve jeugdbeleid. Zie hiervoor www.vng.nl. ■

Positie pleegouders wordt sterker

Staatssecretaris Ross en minister Donner gaan de Wet op de jeugdzorg aanpassen om de positie van pleegouders te versterken. Pleegouders krijgen klachtrecht, medezeggenschap en een rol bij het opstellen van het hulpverleningsplan.

Dit blijkt uit de 'Pleegzorgbrief' die de staatssecretaris op 23 december 2005 aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. De positie van pleegouders is tot nu toe niet wettelijk geregeld, terwijl zij volgens Ross een serieuze partij zijn bij de hulpverlening en veel zicht hebben op het wel en wee van het kind. Daarom moet de kennis die een pleegouder opbouwt door het kind te zien opgroeien, worden benut bij de besluitvorming over de toekomst van het kind, aldus de staatssecretaris.

Pleegzorgvergoeding

In de brief maakt Ross bekend dat de vergoeding die pleegouders ontvangen, met ingang van 1 januari 2006 vooraf

wordt geïndexeerd. Tot nog toe gebeurde dit altijd aan het einde van het jaar. Dit leidde niet alleen tot financiële onzekerheid bij pleegouders, maar ook tot veel administratieve rompslomp. Daarnaast zal de staatssecretaris onderzoek laten doen naar de huidige vergoedingensystematiek van de pleegzorg, inclusief de eigenbijdrageregeling.

Jaarlijkse toetsing OTS leidt tot veel onzekerheid

Omzetting OTS in voogdijmaatregel

Een pleegkind wordt op basis van een ondertoezichtstelling (OTS) bij pleegouders geplaatst. Zo'n OTS blijft in de praktijk vaak voortbestaan, zelfs als duidelijk is dat het kind niet meer naar de biologische ouders terug kan en verder bij het pleeggezin zal opgroeien. Een OTS

moet echter jaarlijks worden getoetst en dit brengt telkens opnieuw grote onzekerheid met zich mee, zowel voor het kind als voor de pleegouders. De staatssecretaris kondigt in de Pleegzorgbrief aan dat het kabinet dit jaar met een voorstel komt om daar verandering in te brengen. Dit moet ertoe leiden dat OTS'en vaker en vroeger worden omgezet in een voogdijmaatregel.

Verkorten wachttijden

Het aantal kinderen dat gebruik maakt van pleegzorg is de afgelopen jaren fors gestegen. Daardoor zijn lange wachttijden ontstaan. Staatssecretaris Ross trekt vanaf 2006 33 miljoen euro extra uit voor de jeugdzorg. Hiermee kunnen onder andere de huidige wachttijden voor pleegzorg worden weggewerkt.

De Pleegzorgbrief is te vinden via het zoekvenster van www.jeugdzorg.nl. ■

Voortgangsbericht Jeugdzorg

In januari 2006 hebben de staatssecretaris van VWS en de minister van Justitie opnieuw een voortgangsbericht jeugdzorg aan de Tweede Kamer toegestuurd. Hiermee informeren zij de Tweede Kamer periodiek over recente ontwikkelingen in beleid en uitvoering.

Dit derde voortgangsbericht gaat onder meer in op de ontwikkelingen binnen het preventieve jeugdbeleid, de aanpak van de wacht- en doorlooptijden en de voortgang van het programma Beter Beschermd. Ook worden de ervaringen met gezinscoaching geschetst, mede naar aanleiding van de inmiddels afgeronde experimenten in Limburg.

Tijdens het Algemeen Overleg over de jeugdzorg van 7 december 2005 heeft de Tweede Kamer op enkele onderwerpen een nadere toelichting gevraagd. Daarom is in het voortgangsbericht ook aan die onderwerpen aandacht besteed.

Het gaat om:

- een toelichting op de Doorbraakmethode;
- normen voor aanvaardbare doorlooptijden in de jeugdzorg;
- de voorbereiding van de bureaus jeugdzorg op de indicatiestelling voor licht verstandelijk gehandicapten en de hiervoor geldende indicatiecriteria;
- knelpunten bij provincieoverschrijdende zorg;
- cliëntenparticipatie en cliëntenraden;
- de eventuele instelling van een meldpunt jeugdzorg, vergelijkbaar met het bestaande meldpunt verpleeghuizen.

Een aantal van de in het voortgangsbericht behandelde onderwerpen komt elders in deze nieuwsbrief aan de orde. Het derde voortgangsbericht jeugdzorg is te vinden op www.jeugdzorg.nl, onder de knop Beleid / Landelijk beleid. ■

(foto: Bart Versteeg)

Hoeveel Beter Beschermd?

Een snellere en betere uitvoering van de jeugdbescherming, dat is het doel van het programma Beter Beschermd. Het ministerie van Justitie voert het programma uit, samen met onder meer de Raad voor de Kinderbescherming, de bureaus jeugdzorg, de Raad voor de Rechtspraak en landelijk werkende instellingen voor voogdij en gezinsvoogdij. Hoe is het met de uitvoering ervan gesteld?

Het programma Beter Beschermd is in januari 2005 van start gegaan en loopt formeel tot 31 december 2006. Maar de verbeterinspanningen gaan na die datum natuurlijk door. Het programma is opgesplitst in enkele deelprojecten, waaronder de projecten Ketenafstemming, Uitvoering ondertoezichtstelling/voogdij en Verbetering kinderschermingswetgeving.

Ketenafstemming

In april 2006 beginnen in Amsterdam, Rotterdam, Overijssel, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg pilots om ervaring op te doen met een nieuwe vorm van samenwerken door de Raad voor de Kinderbescherming, het bureau jeugdzorg

en de kinderrechter. Dit moet leiden tot een betere onderlinge afstemming en kortere doorlooptijden. De pilotdeelnemers experimenteren met een beslistermijn van één week voor het nemen van een kinderschermingsmaatregel. Als binnen die termijn alleen een voorlopige maatregel kan worden uitgesproken, moet die in ieder geval binnen twee maanden tot een definitief besluit leiden.

Verbeterinspanningen gaan na 2006 door

Op basis van de pilotervaringen worden eind 2006 landelijke normen voor doorlooptijden vastgesteld en besluiten genomen over de in het vervolg te hanteren werkwijze.

Uitvoering ondertoezichtstelling/voogdij

In januari 2006 is de planning voor de landelijke implementatie van het Deltaplan gezinsvoogdij vastgesteld. Hierbij gaat het om een nieuwe werkwijze bij de uitvoering van ondertoezichtstellingen. De afzonderlijke bureaus jeugdzorg

maken nu plannen voor het inpassen van de nieuwe werkwijze in de eigen organisatie. Parallel daaraan organiseert de MOgroep een offertetraject voor de afronding van de methodiek en het opstellen van een bijpassend scholingsprogramma. Zodra dit programma gereed is, begint de feitelijke scholing van gezinsvoogden. Net als bij gezinsvoogdij, bestaat ook bij de voogdij behoefte aan professionele begeleiding van het kind en de (pleeg)ouders. Voor voogdijwerkers wordt daarom - in lijn met de aanpak van het Deltaplan gezinsvoogdij - eveneens een nieuwe, eenduidige werkwijze ontwikkeld.

Wetgeving

Het doel van het project Verbetering kinderschermingswetgeving is de huidige wetgeving beter af te stemmen op de belangen van het kind. De wetsvoorstellen die uit dit project voortkomen, worden in het voorjaar van 2007 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Meer informatie over Beter Beschermd vindt u op www.justitie.nl/beterbeschermd. ■

(foto: Bart Versteeg)

Protocol nieuwe zorgaanbieders

In de nieuwsbrief van september 2005 is een 'Protocol kwaliteit nieuwe zorgaanbieders' aangekondigd. Dit protocol is de afgelopen tijd ontwikkeld door het Interprovinciaal Overleg (IPO), in samenwerking met de Inspectie Jeugdzorg en het ministerie van VWS. Het is inmiddels ook bestuurlijk vastgesteld. Alle provincies werken er nu mee. In de kern komt het erop neer dat een jeugdige die in een crisissituatie verkeert, niet bij een nieuwe zorgaanbieder wordt geplaatst. Een nieuwe zorgaanbieder is in dit verband: een aanbieder waar een provincie nog geen subsidierelatie mee heeft. Voorafgaand aan een reguliere (niet-crisis) plaatsing bij een nieuwe zorgaanbieder, of een plaatsing bij een aanbieder uit een aanpalende sector, voert de provincie een kwaliteitstoets uit. Dit gebeurt aan de hand van een provinciaal toetsingskader. Op basis van die toets kan de provincie een voorlopige subsidie verstrekken. Indien dit gebeurt, vindt een half jaar later toetsing plaats door de Inspectie Jeugdzorg. Als ook die tweede toets een positief resultaat oplevert, kan de provincie een definitieve subsidierelatie met de aanbieder aangaan. Het Protocol kwaliteit nieuwe zorgaanbieders, het provinciaal toetsingskader en het eigen toetsingskader van de Inspectie zijn te vinden op www.jeugdzorg.nl, onder de knop Praktijk / Zorgaanbieders.

“Waarom is dit eigenlijk niet eerder gebeurd?”

De eerste landelijke cliëntendag van het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg, gehouden op zaterdag 21 januari in Zwolle, was een groot succes. Niet alleen door de grote opkomst - 260 ouders en kinderen - maar ook door de levendige en open discussies en de drukbezochte workshops. Het Landelijk Cliëntenforum gebruikt de opgedane ervaringen als bouwstenen voor haar agenda 2006.

De cliëntendag begon met de mogelijkheid vragen te stellen aan een deskundig forum. In dit forum zaten staatssecretaris Ross, de gedeputeerden jeugdzorg van Gelderland en Overijssel, de burgemeester van Hengelo en de directeurs van een bureau jeugdzorg en een zorginstelling. Dagvoorzitter Peter Lankhorst - tevens voorzitter van het Landelijk Cliëntenforum - had zijn handen vol aan het sturen van de stortvloed aan vragen en de vaak emotionele discussie.

Er is nog veel te verbeteren...

Veel vragen kwamen voort uit slechte ervaringen met de jeugdzorg, zoals te jonge hulpverleners, het ontbreken van inspraak, bureaucratie, eenzijdige rapportages, niet luisterende gezinsvoogden, de eigen bijdrageregeling en wachtlijsten. Uit de discussie kwam ook naar voren dat

Deelnemers aan de Landelijke Cliëntendag konden hun reacties kwijt op een 'interactieve muur' (foto: Cees van Alten)

cliënten vaak nog te weinig bekend zijn met hun rechten, zoals het feit dat zij terecht kunnen bij een cliëntenvertrouwenspersoon. De forumleden deden hun best de vragen en kritiek uit de zaal goed te beantwoorden, maar gaven ook toe dat er nog veel te verbeteren is in de jeugd-

zorg. Ook dilemma's werden daarbij eerlijk besproken. Die open houding werd door de zaal duidelijk gewaardeerd. De staatssecretaris - onder de indruk van de levendige discussie - sloot het forum af met de vraag waarom zo'n cliëntendag eigenlijk niet eerder is gehouden.

‘Hoe doen jullie dat nou?’

De deelnemers aan de landelijke cliëntendag konden op een informatiemarkt en in themagroepen kennismaken met verschillende initiatieven op het gebied van cliëntenparticipatie. Bijvoorbeeld met het project ‘Hoe doen jullie dat nou?’, een initiatief van de Provincie Overijssel en de Stuurgroep Project Cliëntenbeleid Overijssel. De bedoeling van het project is zorginstellingen meer van elkaar te laten leren. Iedere deelnemende zorginstelling vormt een actieteam. Dit bestaat uit cliënten en medewerkers. De actieteams leggen werkbezoeken bij elkaar af. Zij gaan na hoe bij collega-instellingen het cliëntenbeleid functioneert, hoe dit zich verhoudt tot de gang van zaken in de eigen instelling en wat de voor- en nadelen van de diverse aanpakken zijn. Op basis daarvan brengen zij advies uit, zowel aan de eigen instelling als aan de andere teams. Het actieteam bespreekt de verbeteradviezen met de eigen achterban en de instellingen bespreken de adviezen met elkaar. Daarna worden gezamenlijk afspraken gemaakt over de uitvoering. Als hulpmiddel voor de uitvoering van het project heeft de Stichting Alexander een draaiboek met CD-ROM gemaakt. Dit is gepubliceerd onder de titel ‘Hoe doen jullie dat nou?’. Meer informatie over het project bij Saskia Mudde, Steunfunctie Jeugdzorg Overijssel, 038-8514800, smudde@bjoz.nl.

‘Cliëntenroute’ wijst de weg binnen bureau jeugdzorg

Linten knippen

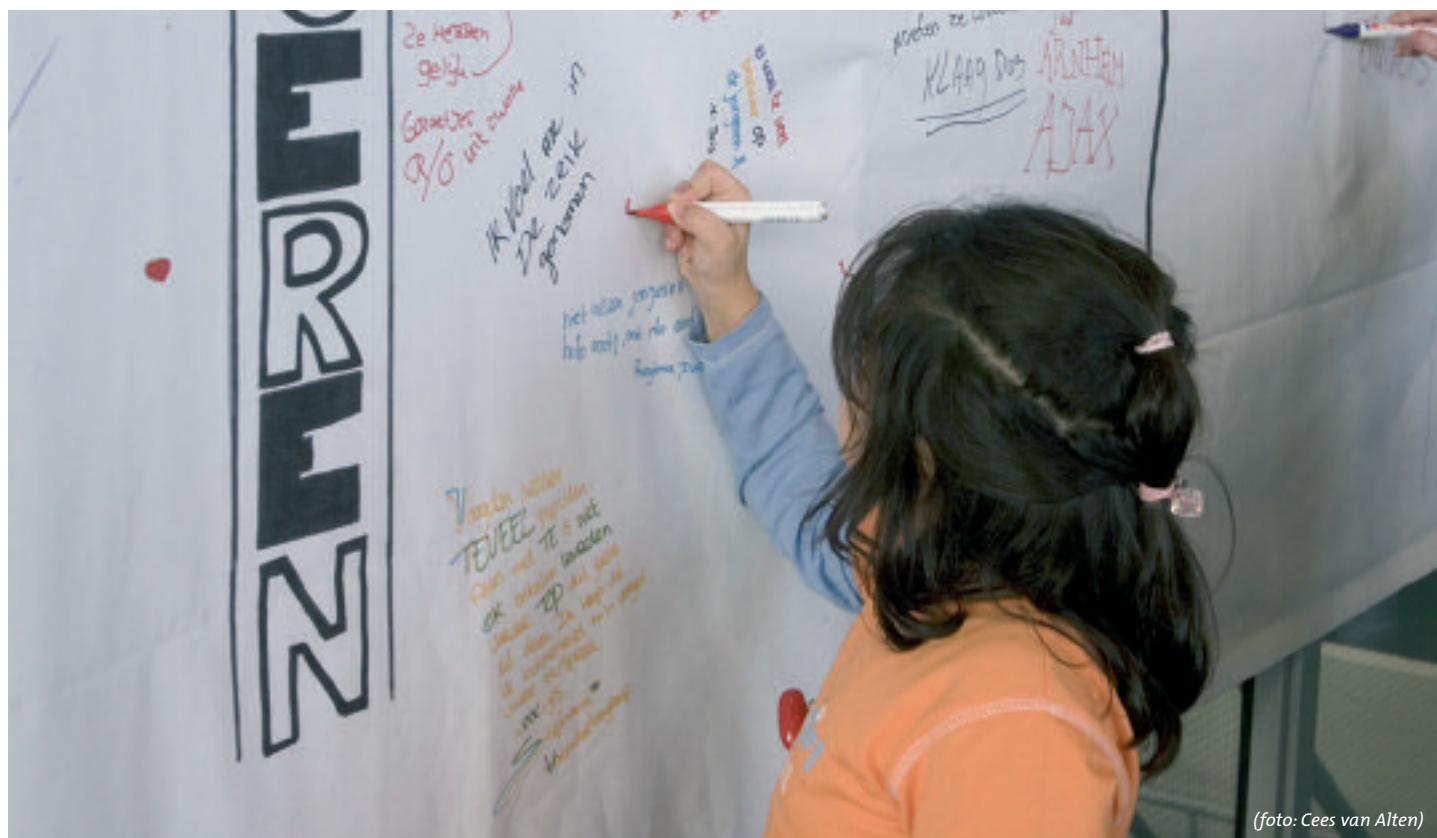
Waar een hoogwaardigheidsbekleder in de buurt is, zijn de linten en scharen nooit ver weg, zegt een oud Chinees spreekwoord. In dit geval waren het denkbeeldige linten die staatssecretaris Ross moest doorknippen: het officieel openen van de internetsite van het Landelijk Cliëntenforum - www.lcfj.nl - en het in ontvangst nemen van de 'cliëntenroute bureau jeugdzorg'. De cliëntenroute geeft ouders en jeugdigen inzicht in de verschillende wegen die zij - afhankelijk van hun hulpvraag - door bureau jeugdzorg moeten afleggen. De cliëntenroute is te vinden op www.lcfj.nl. ▶

In het middagedeelte van de Landelijke Cliëntendag kon iedere deelnemer twee van de in totaal tien themagroepen volgen. Die gingen onder meer over de rechten en plichten van de cliënt, klachten over de jeugdzorg en het programma Beter Beschermd. Maar ook posters maken met Loesje behoorde tot de mogelijkheden.

Agenda 2006

Op basis van de vele indrukken die deze landelijke dag heeft achtergelaten en naar aanleiding van een aantal te houden vervolgesprekken stelt het Landelijk Cliëntenforum een agenda op voor het jaar 2006. Gezien de grote opkomst in Zwolle en de grote betrokkenheid van de deel-

nemers, hoort het verder uitbouwen van voorlichtings- en ontmoetingsactiviteiten voor cliënten zeker op die agenda thuis. Het Cliëntenforum heeft al aangekondigd in november 2006 een landelijke vervolgbijeenkomst te houden om de eerste resultaten te bespreken. Staatssecretaris Ross is daar met nadruk voor uitgenodigd. ■

(foto: Cees van Alten)

Zwerfjongeren

De Algemene Rekenkamer heeft eind 2005 een onderzoek naar zwerfjongeren afgerond. Het onderzoek was gericht op de informatievoorziening over zwerfjongeren en de samenwerkingsafspraken over de opvang van deze groep door provincies, gemeenten en de hulpverlening. De Rekenkamer concludeert dat de huidige informatievoorziening de staats-secretaris van VWS onvoldoende inzicht biedt in de omvang van de problematiek. De staatssecretaris heeft ten aanzien van zwerfjongeren al gepleit voor het verbeteren van de ketensamenwerking tussen de betrokken hulpverleningsinstellingen en tussen provincie en gemeenten.

De Rekenkamer stelt vast dat die samenwerking nog in een ontwikkelingsstadium verkeert. In haar reactie op het rapport schrijft staatssecretaris Ross dat de primaire verantwoordelijkheid voor een sluitende aanpak van zwerfjongeren bij de provincies en (centrum)gemeenten zelf ligt. Om de aandacht voor deze problematiek te stimuleren, zal zij bij centrumgemeenten aandringen op een goede samenwerking met de provincie. Verder laat zij in 2006 onderzoek doen naar het beleid van gemeenten op dit gebied en de afstemming tussen provincies en gemeenten. Het onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer is te downloaden via www.rekenkamer.nl

Colofon

Redactieadres

Ministerie van VWS
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

Coördinatie

Ministerie van VWS: DJB en DVC
Ministerie van Justitie: DJJ en DV

Redactie

Teun Baak, Tekst & Beleid bv, Bleiswijk

Vormgeving

Optima Forma bv, Voorburg

Fotografie

Er bestaat geen enkele relatie tussen de afgebeelde personen en de inhoud van de artikelen, tenzij in een fotobijchrift uitdrukkelijk anders is vermeld.